

2/4
'n Gelukkige Bestaan

AANGEBIED MET DIE KOMPLIMENTE VAN DIE
JOHANNESBURGSE STADSRAAD
AFDELING NIE-BLANKE-SAKE

'n Gelukkige Bestaan

Daar word in hierdie brosjure gepoog om 'n beeld van die lewenstoestande in Soweto te gee.

In 'n brosjure wat in 1960 onder die opskrif „Duisende vir Huise” uitgegee is, is daar vertel hoe 50,000 huise opgerig en vir 25,000 mense huisvesting in tehuise verskaf is. Daar is nou reeds 60,000 huise gebou.

In die huidige brosjure word daar vertel hoe dienste en geriewe kort op die huise gevolg het.

Dit is ook 'n menslike verhaal want baie van Soweto se inwoners het van die platteland af hierheen getrek en hulle, met dikwels primitiewe stamgewoontes, in onbekende lewensomstandighede bevind. Dit het groot aanpassing geverg en ek was nog altyd verwonderd oor hoe goed hulle dit reggekry het. Dit is voorts 'n verhaal waarin die Staat, die Provinsiale owerhede en die Stadsraad almal 'n rol vervul het, en dit is my oortuiging dat wat tot stand gebring is nie net die Stad Johannesburg nie maar die Republiek van Suid-Afrika tot eer strek.

A handwritten signature in dark ink, written in a cursive style. The name 'Patrick R. B. Lewis' is clearly legible, though the letters are somewhat stylized and connected.

*PATRICK R. B. LEWIS, L.P.R.
Voorsitter, Komitee vir Nie-blanke-sake.
Stad Johannesburg.*

Februarie 1964.

Agtergrond: Die Bantodorp Soweto

Dit is die verhaal van 'n reusagtige rehabilitasieskema, miskien tans die grootste van sy soort in die wêreld.

Gedurende die oorlogsjare het oorbevolkte krotbuurte waarin onsedelikheid gebotvier het, op 'n ontsierende wyse oral in die omstreke van die Goudstad begin opskiet. Bantoesinne het hier in smerige krotte die allerkarigste bestaan gevoer. Soos in die stede in ander lande het die krottemelkers woekerwinste opgestryk. Om die krotte op te ruim en deur moderne behuising te vervang, het na bykans onbegonne

taak gelyk; maar dit is aangepak . . . en uitgevoer.

Vandag voer die stedelike Bantoe 'n aangename, gesonde en gelukkige gesinslewe. Hulle word voorsien van goed geboude huise en tehuise met kraan water, elektrisiteit en sanitasie, asook paaie, klinieke, skole, kerke, creches, ontspanningsentrums en winkels.

Dit alles is in 'n bestek van slegs tien jaar tot stand gebring; dit is 'n prestasie waarop die Johannesburgse Stadsraad inderdaad trots kan wees.

**Vanaf 1953 tot 1963
het die Bantoebevolking van 208,000 tot 361,000 toegeneem**

**Vanaf 1953 tot 1963
is daar 40,800 Bantoehuise gebou wat die totaal op 60,000 te staan bring**

DIE KOSTE VAN BANTOEBEHUISING

DIE KOSTE VAN BANTOEHUISE WAT DEUR BLANKE-AMBAGSMANNE GEBOU IS.

BANTOEHUISE WAT DEUR BANTOE-AMBAGSMANNE OPPERIG IS

1933
4'9d.
v.k.v.t.

1938
9'3d.
v.k.v.t.

1944
11'-.
v.k.v.t.

1946
12'3d.
v.k.v.t.

... ONDANKS DIE HOER KOSTE VAN DIE MATERIAAL

1951
6'5d.
v.k.v.t.

DIE HUURGELD OMVAT

DIE HUURGELD DEK DIE BYKOMENDE GERIEWE:

Water

Medies

Sanitêre-
dienste

Afval

Skole

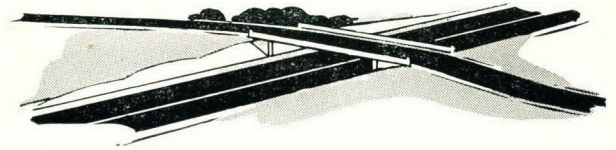
Straat-
verligting

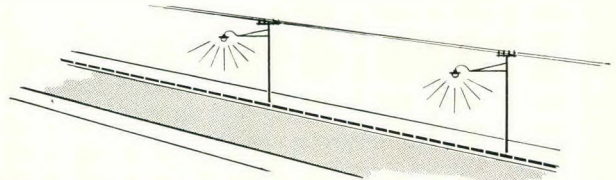
RIOOLVUILWERKE

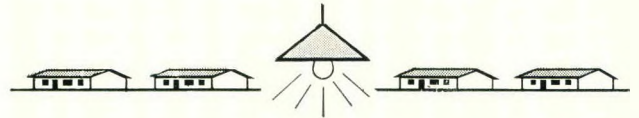
HOOFTEERPAAIE

STRAATVERLIGTING

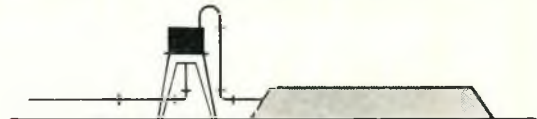
DIE ELEKTRISITEITSNETTE VIR HUISE VORDER FLUKS

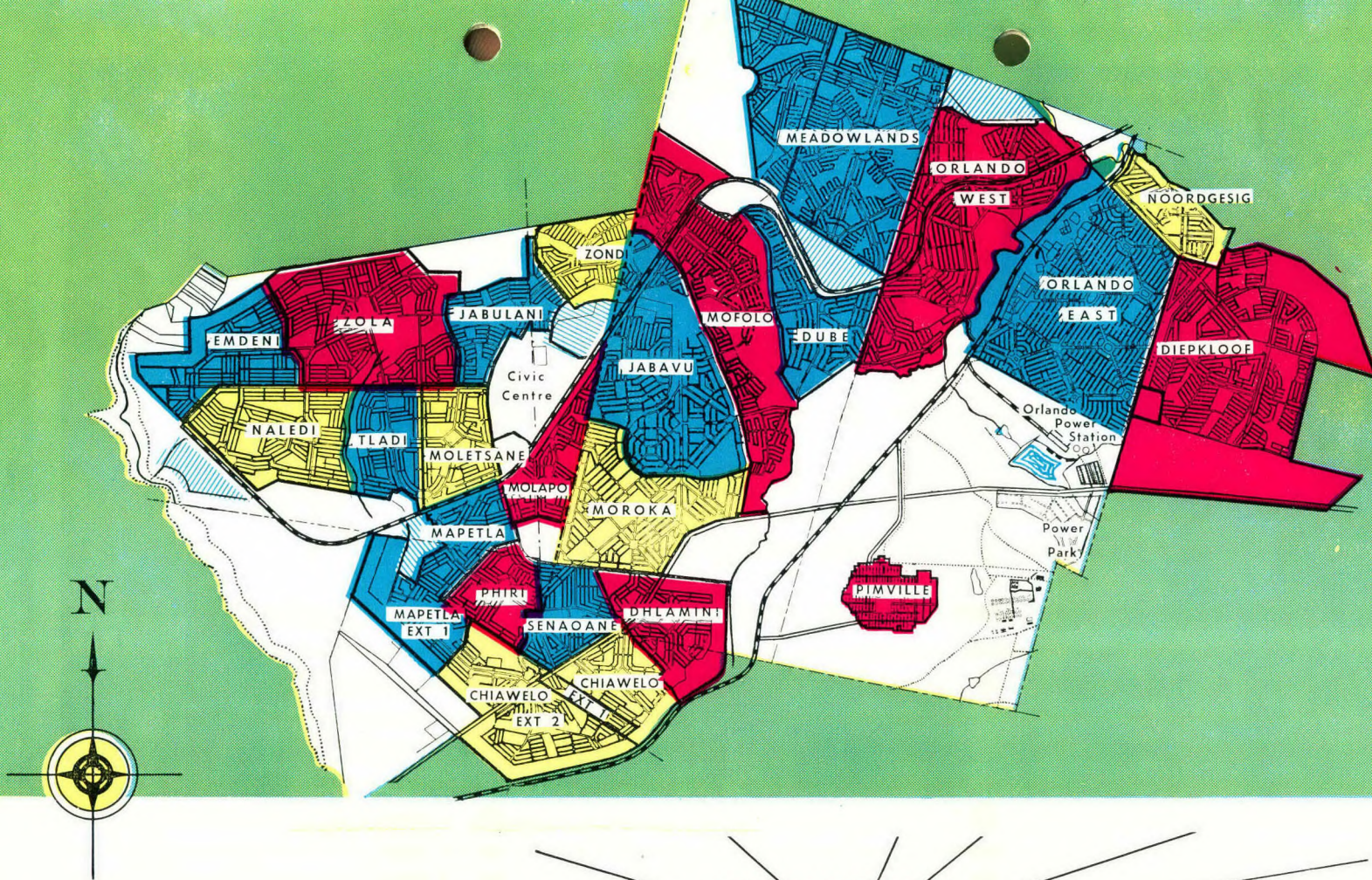

ONGETROUDE BANTOEMANS KRY MODERNE TEHUISE

WATER VIR 60,000 HUISE — ONGEVEER 3,000,000 GELLING PER DAG.

Soweto

SOWETO bestaan uit 21 Bantoedorpe; dit het die omvang en die bevolking van 'n uitgebreide stad. Dit beslaan 21 vierkante myl. Die Bantoedorpe (dieselfde as voorstede) het paslike en welluidende Bantoeename.

TREINDIENSTE. Twee spoorlyne verskaf vervoer aan bykans 154,000 dagpassasiers. Maandkaartjies kos tussen R1.72 en R2.50 Gedurende die spitsyke vertrek daar iedere 4 minute' n trein

BUSDIENSTE. Daar loop interne toevoerbuse in Soweto en tussen Soweto en die Baragwanath-hospitaal (die Bantoehospitaal aan die suidelike rand van Soweto).

Deftige winkels is op gerieflike plekke vir die inwoners in die dorpe opgerig

Winkels, Skole en Kerke

Johannesburg se Afdeling Nie-blanke-sake het, met die samewerking van die Adviesrade en die Stadsgeneesheer, 'n formule vir die beperking van die getal handelaars in die verskillende handelsgroepe in iedere gebied uitgewerk ten einde die handelstoestand gesond te hou.

Bantoes het die alleenreg op handeldrywe ten einde uitbuitery te voorkom en winste te hou waar dit hoort

Lede van die Bantogemeenskap besit en bestuur 1,800 winkels

Bantoehandelaars lê dikwels aansienlike ondernemingsgees aan die dag — in 'n veel groter mate as wat 'n mens gewoonlik in ander dele van Afrika aantref. Hulle besighede word gewoonlik goed bestuur en is winsgewend.

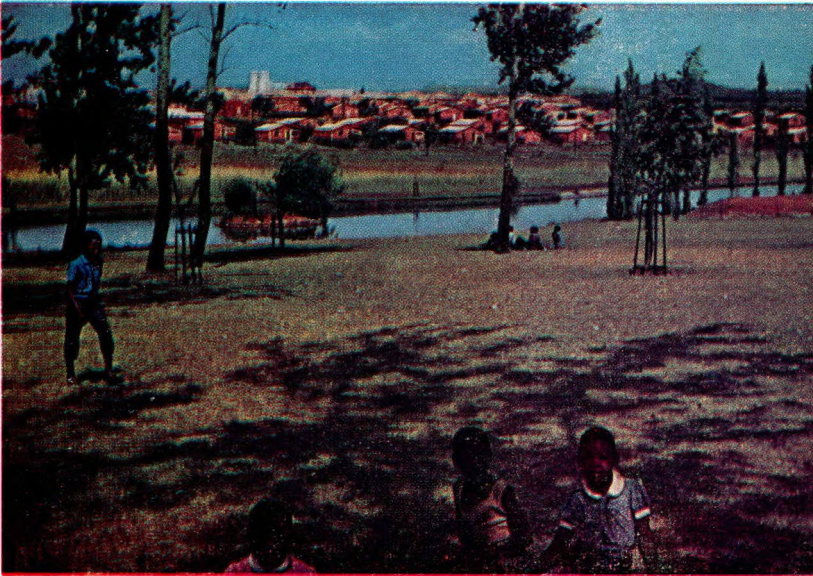
Daar word in iedere Bantoe-dorp voorsiening gemaak vir kerkerreine op gerieflike plekke. Hierdie terreine word teen 'n nominale bedrag van R2 (£1) per jaar aan erkende kerkgenootskappe verhuur. Die kerke rig dan hulle eie geboue op. Daar word tans 143 kerkerreine aan 70 verskillende erkende kerkgenootskappe verhuur.

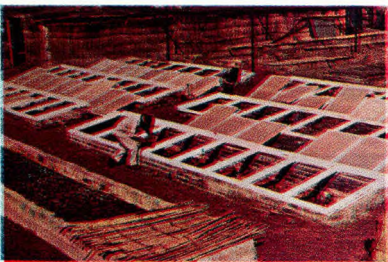
Daar is tans 114 skole wat altesaam meer as 70,000 leerlinge het. 69 hiervan is laer primêre skole, 28 is hoër primêre skole, 12 is laer/hoër primêre skole en 5 is hoër skole. Al die onderwysers is Bantoes.

Bome, grasperke en blombeddings verleen reeds 'n lommeryke toegang tot openbare geboue

Wat 'n paar jaar gelede kaal veld was, lyk nou al soos 'n blomtuin

Uitgebreide kwekerye lewer voortdurend nuwe plantjies

Tuinbou

Die Afdeling het reeds 50,000 vrugtebome in die voortuine van huise in Soweto geplant. Daar is ook al meer as 20,000 koelgebome langs die strate geplant. In die parke en op die speelterreine word tallose grasperke en blomtuine in stand gehou.

Hierbenewens is daar 'n paar besondere skemas aangepak met die doel om „asemskeppekke” te verskaf: dit is buiteliggemeenskapsentrums waar mense in hulle ledige uurtjies vergader ('n gunstelinggebruik van die Bantoes). Een van hierdie parke is reeds voltooi en dit heet Mofolopark. In die voorgrond is daar 'n verhoog waar blaasorkeste op Sondag en vakansiedae uitvoerings aanbied.

Nog 'n skema wat voltooiing nader, is die dam, wat ongeveer 8 acre sal beslaan en wat in die Moroka-vallei gemaak word. Aantreklike straatlampe is op gereelde afstande langs die pad wat aan die suidekant van die meer verbyloop, aangebring. Rondom die meer is daar ses acre grond waarop daar bome en gras geplant en rotsuine en tuine aangelê word. Hierdie skema is in die bekwame hande van die Tak Tuinboukunde.

Die inwoners word aangemoedig om self ook tuin te maak en tal van hulle het, benewens hulle blomtuine, ook groentebeddings en vrugtebome. Die Tak Tuinboukunde verskaf bome, plante en waardevolle advies aan hierdie tuinliefhebbers.

Ontspanning

Die Tak Ontspanning en Gemeenskapsdienste van die Afdeling Nie-blanke-sake het meer as 130 opgeleide werkslui en 400 arbeiders in diens.

Die fasiliteite wat verskaf word, sluit die volgende in:- 76 sportterreine, 3 sportstadions, 58 korbalsbane, 34 tennisbane, 'n puike swembad, 35 speelterreine vir kinders (24 met saaltjies vir klubdoeleindes) en 'n gholfbaan.

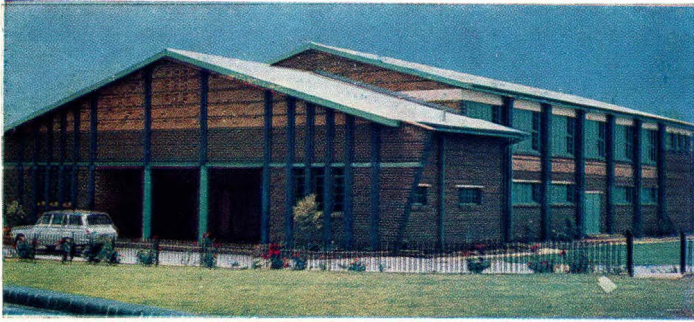
In die hele Soweto wat 21 vierkante myl beslaan, is daar nie 'n enkele huis wat verder as 'n halfmyl van minstens een speelterrein, voetbalveld of korbalsbaan af is nie. Hierdie geriewe is beskikbaar vir meer as 1,150 sokkerspanne (waarvan oor die 300 skoolspanne is), 300 korbalspanne en duisende atlete.

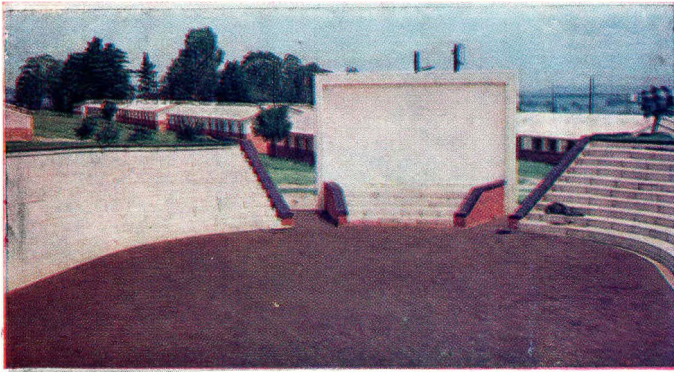
SPEELTERREINE. Daar is vir die kinders volop ruimte en genoeg speelterreininuistruing

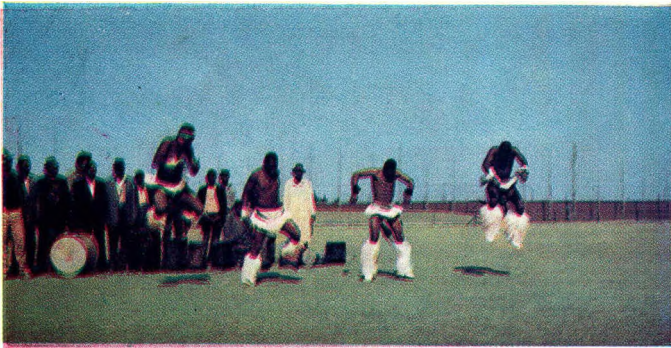
SPORTTERREINE. Die jonger geslag is verknog aan sport en hulle kan op die 76 sportterreine uiting aan hulle geesdrif gee.

Gemeenskapsaal.

Buitelugteater en dansarena.

Stamdanse.

Die Orlando swembad.

Ontspanning

VERVOLG

Die organisasie van sport vir volwassenes word grootliks aan verenigings oorgelaat; die Ondertak Ontspanning verskaf slegs geriewe en verleen tegniese advies.

Die skole kry aan die ander kant nie net al hulle sportbenodighede by die Ondertak Ontspanning nie, maar ontvang ook hulp met die organisasie van hulle skolewedstryde. Hierbenewens is daar fasiliteite vir rugby, krieket, hokkie, sagtebal en ander gewilde sportsoorte. Daar word spesiale voorsiening gemaak vir stambedryghede.

Daar is drie groot tehuse in die gebied, waarvan elk ongeveer 5,000 Bantoemans huisves. Die Ondertak Ontspanning het vir iedere tehuis vaste heelydse organiseerders in diens wat ontspanningsbedryghede vir die bewoners reël. Hierdie bedryghede omvat konserte, koorsang, bokswedstryde, gewigoptel, liggaamsopvoeding, kegelspel en rolprentvertonings.

Daar word iedere aand, uitgesonderd naeweke, vrye rolprentvertonings op 25 verskillende plekke in die Bantoedorpe gehou. Daar word twee keer 'n week middagvertonings aangebied.

'n Hekkiesloper.

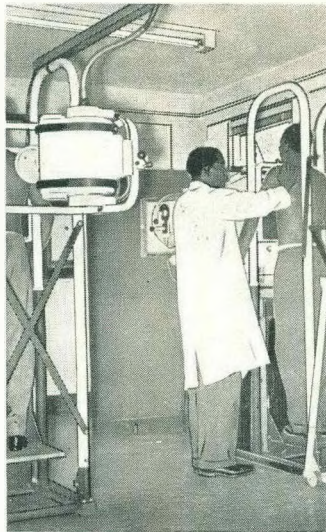

Kindersorgdienste.

Voorbevallingsondersoek.

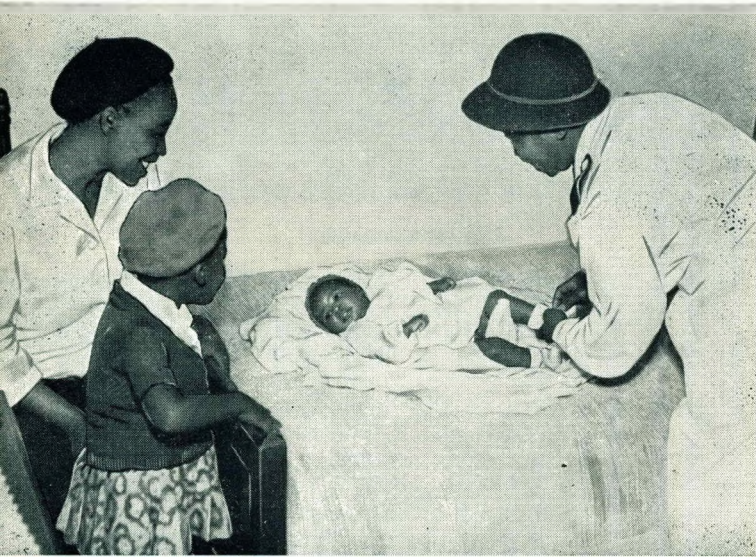
X-straalplate word van 'n werksoeker geneem.

Gesondheid

Die geneeskundige dienste word vanuit sewe algemene klinieke gelewer; die dokters en verpleegsters lê tuisbesoek af en hierdie dienste maak 'n integreernde stelsel uit waaroor daar radiobeheer uitgeoefen word en het Baragwanath as basishospitaal. Die klinieke het 'n personeel van altesaam 450 en lewer dag en nag diens; hulle kry bykans 'n miljoen pasiëntbesoeke per jaar en neem jaarliks meer as 12,000 bevallings in iedere gebied waar;

Die genesingsdienste is 'n aanvulling van die ongevalle- en die buite-pasiënte-diens van die basishospitaal, terwyl die tuisbesoekdiens vir pasiënte tuis bedoel is. Daar word 25c vir iedere besoek gehel, maar behandeling word nooit geweier omdat 'n pasiënt nie kan betaal nie.

Afgesien van roetine-immunisering, is daar ook groot vordering gemaak met die massa-immunisering van mense tuis. Daar is in 1963 tydens 'n veldtog wat 14 werksdae geduur het, altesaam 105,636 mense teen witseerkeel, kinkhoes, klem in die kake en masels ingeënt; in laasgenoemde geval is die nuwe entstof van lewende maselvirusse gebruik. In dieselfde jaar is daar 162,398 mense op 18 werksdae met verbeterde B.C.G.-entstof ingeënt; daarbenewens is die mense se reaksie op die inenting 24 uur later getoets ten einde vas te stel wie potensieële tuberkuloselyers is en dus ondersoek en behandel moet word. Die welslae wat met die kindergesondheidsdienste behaal is, blyk uit die feit dat die kindersterftesyfer wat in 1949 264.16 was, teen 1959 tot 104.98 en teen 1962 tot 61.20 gedaal het. Daar word 'n uitgebreide tuberkulosediens vanuit 'n hoofklinik en verskeie hulpklinik gelewer. Ander gesondheidsbevorderings- en siektevoorkomingsdienste sluit gesondheidsvoorligting en navorsing in, benewens 'n inspeksiediens wat vir omgewingshigiëne verantwoordelik is.

Tuisbesoek.

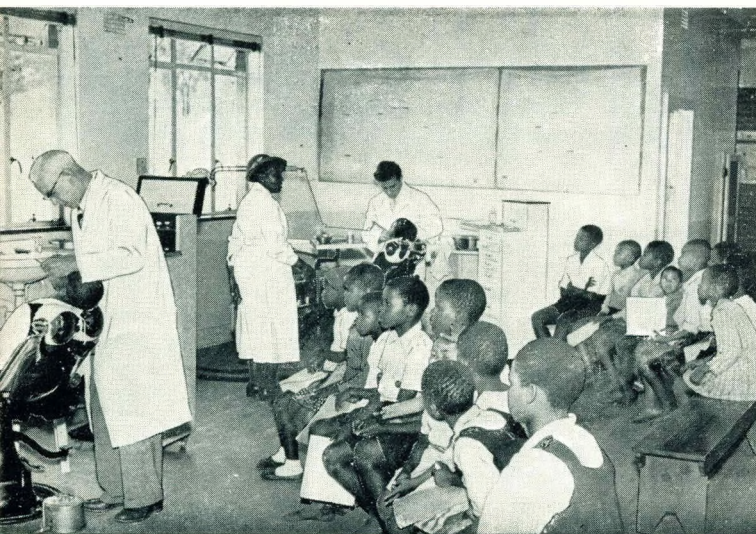
Gesondheid

(Vervolg)

Vroedvrouddienste omvat voorbevallingsfasiliteite, die waarneming van bevallings in iedere gebied en nabevallingsverpleging. Daar word R1.50 gehef vir nabevallingsverpleging en die waarneming van die bevalling tuis, en R3 indien die bevalling in die hospitaal plaasvind of as daar 'n operasie nodig is.

Daar is in een dorp 'n tandheelkundige kliniek en in drie ander dorpe hulpklinieke opgerig.

Daar word uitgebreide gesondheidsbevorderings- en siektevoorkomingsdienste gratis verskaf. Kindersorgdienste is hierby ingesluit, en die klinieke voer daaglik gekoördineerde geneeskundige ondersoeke uit; daar word ook aanvullingsvoedsel, soos byvoorbeeld poeiermelk kosteloos aan kleuters wat gebrek ly, verskaf.

Tandheelkundige kliniek.

Die geneeskundige dienste word vanuit 7 algemene klinieke gelewer.

Gestremdes wat 'n ambag binne hulle vermoë aanleer, kan nog 'n nuttige lewe lei

Hierdie meisies verrig 'n noodsaaklike taak en ontvang terselfdertyd opleiding wat hulle altyd te pas sal kom

Bantoe-handewerk is beroemd en die bewoners blink hierin uit

Welsyn

Die Welsyntak verskaf 'n wye reeks dienste aan die gestremdes in die Bantoe-gemeenskap. Die Tak onderneem byvoorbeeld rehabilitasiewerk by die Fabriek vir Beskutte Arbeid. Tagtig Bantoes wat heeltemal en permanent liggaamlik ongeskik is, bestee hier hulle tyd nuttig en doen weef-, naald-, brei-, rottang- en skoenmakerswerk. Hulle word op 'n stukwerkgrondslag besoldig.

In hierdie Tak is daar ook 'n paar Maatskaplike Werksters wat in die besonder aandag skenk aan tuberkuloselyers wat vanweë hulle siekte ontberinge ly. Die werksters sien toe dat die gesinne van die hospitaalpasiente versorg word, en dat die herstellende tuberkuloselyers weer werk kry.

Liggaamlik gestremde vroue verrig nuttige arbeid.

**Knap
advies . . .**

**amptelike
leiding . . .**

praktiese hulp

Huurkwytskelding

Voedsel word verskaf

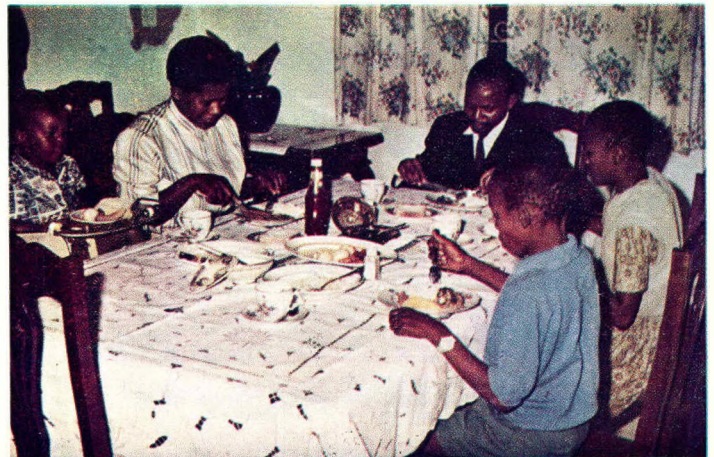

Geldelike bystand

Honderde mense kom daaglik die beamptes in die Bantoe dorpe oor hulle probleme raadpleeg. Die broodwinner is miskien werkloos; daar was miskien siekte en die agterstallige huurgeld het opgeloopt. Wat die probleem ook al mag wees, hulle word simpatiek ontvang en daar word geduldig na hulle geluister. Die beamptes beskik oor ruim ondervinding op die gebied en hulle kan geskikte stappe doen. Werksoekers word aan waarskynlike werkgewers voorgestel; huurgeld word soms kwytgeskeld wanneer huurders moeilikhede ondervind; kontant of voedsel word aan die nooddrufftiges geskenk. Pensioenprobleme word ondersoek en daar word leiding gegee. Huisbesit- en ander regskwessies word uit die weg geruim. Die eindelose stroom persoonlike moeilikhede word snel en met begrip opgelos.

Klubs het 'n aangename atmosfeer wat 'n mens heerlik laat ontspan

Gesonde advies het hierdie gesin gehelp om hulle eie huis en meubels op die allergunstigste betaalvoorwaardes te koop

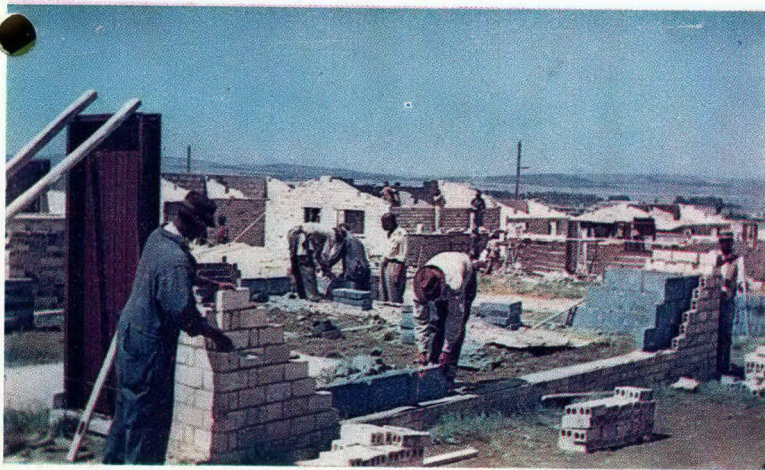

Strandvakansies—deel van 'n ontwikkelingsprogram

Buitelugspeelreine dien as uitlaatkleppe vir jeug-energie

Jeug en Rehabilitasiewerk

Hier leer die seuns om trots te wees op vakmanskap

Vakopleiding — 'n ambag word bemeester en die gesondheid terselfdertyd bevorder

Daar is meer as 24 Bantoejeugklubs wat weekliks deur oor die 1,500 jeugdige besoek word. Die Afdeling het ook speelsentrums waar 400 voorskoolse kinders versorg word terwyl hulle moeders werk. Daar is ook 14 vroueklubs waar daar onderrig gegee word in naaldwerk, die kookkuns en ander huisvlytonderwerpe.

Die Ondertak Werkverskaffing aan Jeugdige is gestig met die oog op die bestryding van jeugmisdaad en dit is 'n klinkende sukses. Jeugdige word aangemoedig om hulle by hierdie Ondertak te laat registreer; hulle aanleg word getoets en hulle word aangeraai om hulle by die Jeugsentrum in Dube aan te meld. Hier word hulle met sport, rolprentvertonings, kunsonderrig en lesings besig gehou totdat daar vir elkeen werk waarvoor hy die aanleg en kwalifikasies besit, gevind word. Hierdie Ondertak het gedurende die eerste 18 maande sedert sy stigting meer as 6,000 jeugdige aan werk gehelp. Die vakskool in Dube is die enigste inrigting van sy soort wat deur 'n plaaslike owerheid aangehou word. Dit bied onderrig in die basiese bouvakke: messel- en pleisterwerk; timmer- en skrynwerk; loodgieters- en rioollêerswerk, en huisbedrading. Soveel seuns word toegelaat as wat in die bouspanne van die Raad se Byafdeling Behuising opgeneem kan word.

